

VÝSKYT ZAMENIS LONGISSIMUS (REPTILIA: COLUBRIDAE) V MESTE LEVICE (JZ SLOVENSKO)

Štefan Čambal

Mochovská 16, 934 05 Levice.
E-mail: stefancambal@gmail.com

Abstract:

Čambal Š.: Occurrence of *Zamenis longissimus* (Reptilia: Colubridae) in the town of Levice (SW of Slovakia). *Acta Musei Tekovenss Levice* 10: 211 – 213.

Zamenis longissimus belongs to a rare group of reptiles in Slovakia. It lives only in the warmest parts of the country. The offered brief report informs on the present findings of this snake inside the town of Levice.

Key words: *Zamenis longissimus*, Reptilia, Levice, SW Slovakia

Užovka stromová – *Zamenis longissimus* (Laurenti, 1768) je rozšírená v celej južnej Európe. Jej areál výskytu siaha od východného Španielska cez Francúzsko, Taliansko a Balkán až po Kaspické more. V strednej Európe obýva najteplejšie miesta a len okrajovo sa rozširuje aj do severnejších oblastí. Biotopom tohto nášho najväčšieho plaza (podľa viacerých autorov dosahuje dĺžku 150 až 200 cm) sú predovšetkým okraje lesných porastov, krovinaté a kamenisté stráne, nájdeme ju však aj v záhradách, rumoviskách a pod. Na území Slovenska žije autochtónna populácia užovky stromovej, najmä v pahorkatinách a v podhorských oblastiach. Jej výskyt bol zaznamenaný predovšetkým v Malých Karpatoch a v Považskom Inovci, v Štiavnických vrchoch a v Slovenskom rudohorí, najmä v Slovenskom krase (OLIVA, HRABĚ & LÁC 1968). V Českej republike sa vyskytujú tri vzájomne oddelené populácie; na Znojemsku, v Bielych Karpatoch a v Poohří (MORAVEC et al. 2015).

Spoločné údaje o prítomnosti *Zamenis longissimus* v blízkom i širšom okolí Levíc neboli dlhý čas k dispozícii, hoci ČAMBAL (1995) uvažuje o možných lokalitách jej výskytu. V roku 1989 bol druh zistený na lokalite Deberča pri Čajkove, na styku Štiavnických vrchov s Ipeľskou pahorkatinou (ČAMBAL 1995). V máji 2015 sme v

obci Bohunice pozorovali 2 exempláre tejto užovky. V rokoch 2010, 2014 a 2015 sa však podarilo zaznamenať niekoľko nálezov priamo v intraviláne mesta Levice, ktoré uvádzame (podľa možnosti čo najkomplexnejšie) v nasledujúcom prehľade.

1. Podunajská pahorkatina (Hronská niva), Levice, skupina stromov pred levickou synagógou, K. Holbová, 2010, pozorovanie na lokalite, 1 exemplár (cca 120 cm dlhý) bez určenia pohlavia.
Koordináty: : 48°13'16,5'' N, 18°36'11,7'' E
Mapové pole Databanky fauny Slovenska 7777d.
2. Podunajská pahorkatina (Hronská niva), Levice, Saratovská ulica, V. Smetana, 31.05.2014, pozorovanie na lokalite, 1 exemplár (cca 120 cm dlhý) bez určenia pohlavia.
Koordináty: 48°12'43,1'' N, 18°36'27,2'' E
Mapové pole Databanky fauny Slovenska 7777d.
3. Podunajská pahorkatina (Hronská niva), Levice, park pri Levickom hrade, Hubinská, 07.2014, pozorovanie na lokalite, 1 exemplár asi (120 - 130 cm) bez určenia pohlavia.
Koordináty: 48°13'15,1'' N, 18°36'06.8'' E
Mapové pole Databanky fauny Slovenska 7777d.
4. Podunajská pahorkatina (Hronská niva), Levice, park pri Levickom hrade, Čambal, 26.5.2015, pozorovanie na lokalite, 1 exemplár bez určenia pohlavia.
Koordináty: 48°13'15,1'' N, 18°36'06.8'' E
Mapové pole Databanky fauny Slovenska 7777d.

Zamenis longissimus patrí na Slovensku medzi chránené druhy živočíchov. Bol zaradený aj do Červeného zoznamu obojživelníkov Slovenska (KAUTMAN et al. 2001) v kategórii LR:cd. Praktická ochrana druhu je však v husto zastavanom prostredí s vysokou frekvenciou automobilovej dopravy problematická. Početné nálezy v súčasnom období sú však istou nádejou na prežitie druhu v intraviláne Levíc. Najmä v okolí hradného areálu.

POĎAKOVANIE

Autor ďakuje RNDr. Vladimírovi Smetanovi za trpezlivú pomoc pri príprave príspevku. PhDr. Kataríne Holbovej, RNDr. V. Smetanovi i pani Hubinskej patrí poďakovanie za poskytnuté informácie.

LITERATÚRA

- ČAMBAL Š. 1995: Obojživelníky a plazy Levického regiónu: Užovka stromová (*Elaphe longissima*). Pohronie, XXVIII. (L.), Levice, 17.5.1995:7.
- KAUTMAN J., BARTÍK I. & URBAN P. 2001: Červený (ekozozologický) zoznam plazov (Reptilia) Slovenska. Pp. 148–149. In: Baláž D., Marhold K. & Urban P. (eds.): Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. *Ochrana prírody* **20 (Suppl.)**, 160 pp. ISBN 80-89035-05-1.
- MORAVEC J. (ed.) a kol. 2015: Plazi/ Reptilia, Fauna ČR, Academia, Praha, 532 pp.
- OLIVA O., HRABĚ S. & LÁC J. 1968: Stavovce Slovenska I., Ryby, obojživelníky a plazy. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 396 pp.

Recenzent: Peter Hoffmann

Obr. 1. *Zamenis longissimus*, juvenilný exemplár

Foto: S. Kováčsová

Fig. 1. *Zamenis longissimus*, juvenile specimen

Photo: S. Kováčsová